

Kimitystä Lapin perukoilta

Bat & Ryrd: Ehtaa tavaraa (Tippa Productio 1989)

Lapin Radiossa hupailuohjelmaa pitänyt huumoriduo Bat & Ryrd nousi 1980-luvun lopussa *Ehtaa tavaraa* -hitillään valtakunnalliseen tietoisuuteen. Kahden tekopartoihin, trikoisiin ja uimaräpylöihin pukeutuneen "supersankarin" musiikki oli Modern Talking -henkistä diskojytkettä, jossa itse laulajien äänet oli transponoitu pikkuoravamaisesti korkeammiksi. Batman-televisiosarjaan osittain perustuvissa lauluteksteissä jahdattiin roistoja, kaadettiin vanhoja naisia ja juopoteltiin.

Kansaan ääliömäinen huumori upposi tietenkin aivan täysillä. Batin ja Ryrdin ensimmäistä omakustanne-LP:tä myytiin yli 52 000 kappaletta, joten tekijät saivat kekseliäisyydestään kunnon korvauksen. Sitä ennen he tosin joutuivat lyhentämään nimensä, sillä alkuperäinen artistinimi Batman & Ryrdman hermostutti säveltäjä **Kari Rydmanin**, jonka sukunimestä jälkimmäinen taiteilijan nimi napattiin. Ryrd-hahmon taakse kätkeytyy **Oiva Mursu** -niminen mies, joten ristimanimikin olisi tässä tapauksessa käynyt taiteilijanimestä.

Ehtaa tavaraa sisältää vuorotellen lauluja ja puhuttuja sketsejä, joten sen rakenne lähentelee enemmän sketsiviihdettä tai radio-ohjelmaa kuin perinteistä albumia. Huumorimusiikille ominaisesti pääpaino on teksteissä ja taustat ovat varsin halvasti toteutettuja. Huono huumori menee albumimitassa niin överiksi, että sinänsä luokattomasta levystä alkaa jopa hieman pitää. Parhaimmillaan Batin ja Ryrdin jutut ovat niin äärettömän tyhmiä, että artistien luomiskyvyille on pakko kumartaa. Hahmot ovatkin osoittautuneet yllättävän pitkäikäisiksi, sillä duo keikkailee edelleen. Keski-Suomen alueella he esiintyivät viimeksi Palokan Kurrenraitissa viime keväänä.

Kimeäksi transponoidut levyt, kuten *Ehtaa tavaraa* tai Saukin ja Pikkuoravien tuotokset, ovat hyvä syy olla heittänyt pois 1960-luvun levysoittimia, mikäli sellaisia nurkista löytyy. Niistä löytyvällä 18-nopeudella saa nimittäin esiin artistien alkuperäiset äänet, kun LP-levy pyörii tarkoitettua hitaammin. Batin ja Ryrdin musiikkiinkin tulee uusia ulottuvuuksia tavallisilla miesäänillä laulettuna.

Mikko Mattlar

Sarjassa esitellään unohtuneita kulttilevyjä.

OPISKELIJA-ALE -25%
kehukset ja linssit.

JYVAS OPTIIKKA

Yksilöllistä palvelua • Kauppakatu 5, 40100 JKL • (014) 212 838 ma-pe 9-17

arviot

**Huone-
teatteri:
Jäniksen
vuosi**

Ohjaaja: Tarja Järvinen
Rooleissa mm.: Lotta Tiikkainen, Esko Huttunen, Siru Kovala, Jari Määttä, Jyri Ojansivu

50-vuotias Huoneteatteri juhlistaa juhlavuottaan tuomalla lavalle **Arto Paasilinnan** kuolemattoman klassikon kohuohjaaja **Kristian Smedsin** pari vuotta vanhaa sovitusta mukaillen. Keski-ään kriisi ei vaivaa Huoneteatteria, vaan ohjaaja **Tarja Järvisen Jäniksen vuosi** on karnevalistinen aikuisten satu, joka viihdyttää ja pistää miettimään. Huumorilla ryyditetty tarina painottaa nyt ympäristökriisin aikakaudella ekologista sanomaa.

Toimittaja Vatanen (**Esko Huttunen**)

kyllästyy hektiseen elämänmenoon ja löytää luonnonläheisen maailmankuvan uuden jänisystävänsä avustuksella. Teatterilavan jänis (**Lotta Tiikkainen**) on veikeä pikku otus, jonka seurassa aika ei käy pitkäksi. Vatasen ja jäniksen yhteinen pakomatka ihmisen maailmasta kohti aidompaa elämänmuotoa on absurdia lähentelevä ilotteleva seikkailu läpi mitä oudoimpien tilanteiden.

Näytelmä onnistuu hienosti rakentamaan sillan yleisön ja lavan tapahtumien välille, tavalla jota harvoin teatterissa näkee. Katsojille paljastetaan salaisuus jota ei saa kertoa ulkopuolisille, menkää siis katsomaan, jos haluatte tietää mikä!

Matias Huttunen

"Ekologista jänissanomaa ja räiskyvää huumoria."

JARI KUSKELIN

Jänistä (Lotta Tikkanen) ja Vatasta (Esko Huttunen) naurattaa, vaikka ekokriisi uhkaa.

**Tero-Petri:
Tuulilta
herännyt
Plastic Passion**

Limonadi Elohopean haudattua soodapullonsa jatkoi yhtyeen solisti **Tero-Petri Suovanen** kahvipannuromantiikkaansa ja julkaisee aikaansaannoksensa debyyttialbumillaan uuden bändin voimin. Yhdentoista biisin mittaisella levyllä liikutaan jousilla höystetyistä akustisista tunnelmista kosketinsoitinten värittämiin vahvoihin sähkökitarasoundeihin.

Limppari-aikojen suoraviivainen kitarrarokki on tehnyt tilaa elektronisemmille sovituksille unohtamatta kuitenkaan lähtökohtiaan ja lankeamatta liian mahdipontisiin kokeiluihin.

Tero-Petrin laulutyylillä ja tekstien surumielinen suloisuus nivoutuvat levyn kokonaisuuden kannalta loistavasti yhteen musiikillisen tarjonnan kanssa. Sanoitukset rakentavat arkipäivissä roikkuvien teemojen ylle haavetason, jota ei saavuteta suurin erikoisuudentavoittelun keinoin. Oleellisuudet ovat pienissä huomioissa, elinpiirin tarjoamissa tarinoissa ja sanaleikeissä.

Tuulilta herännyt määrittää hyvin itse itsensä Ranskalaiset viivat -kappaleen sanoin: "on paljon paljon parempi, jos olet vähän arempi, et heti hyökkää päälleni, varasta mun ääntäni". Tämä on niille, jotka arvostavat hetkiensä epätäydellisiä kosmisyrityksiä eivätkä huomaa kahvimukinsa irronnutta korvaa.

Sanna Mattila

"Kolme askelta arjen yläpuolella."

Pakko puhua
Ohjaaja: Juh
Saarinen
Käsikirjoitus: Salla
Lähteenmäki

Alkuperäisteksti: Satu Flinkman
Jyväskylän yliopiston päärakennuksen juhlasali 21.2.

Millaista on ollut olla kuuro ja käydä koulua 1950-luvun Suomessa, jossa puhemenetelmä hallitsi kuurojenopetusta? Teatteri Totin uutukaisen näytelmän *Pakko puhua* lähtökohta on mielenkiintoinen. Kuurojen koulukokemukset on aiheena vaiettu, mutta kosketti kuuroja tuntuvan henkilökohtaisesti – oralismi loukkasi oppilaitten fyysistä koskemattomuutta, vaikka 1950-luvulla kurinpito oli kovaa myös kuulevien kouluissa.

Kertomus on onnistuttu siirtämään näyttämölle hienosti. Valtteri (**Jussi Rinta-Roiska**) aloittaa kuurojenkoulun kieltä taitamattomana, mutta pian uudet ystävät Seppo (**Arttu Liikamaa**) ja Roosa (**Maija Koivisto**) opettavat hä-

nelle viittomakielen alkeet. Opettaja Inha (Eero Enqvist) ei ole ollenkaan innostunut viittomisesta: hänestä viittomakieli on apinoiden kieli. Inhan kunnianhimoisen tehtävä on opettaa kuurot lapset puhumaan ja siten muokata heidät yhteiskuntakelpoisiksi. Kuten näytelmä kuvaa, yritys assimiloida kuurot valtaväestöön vaikeutti nuorten oppimista ja identiteetin rakentumista.

Nuorten näyttelijöiden Rinta-Roiskan, Liikamaan ja Koiviston näyttelijäsuoritukset ovat tuoreita ja energisiä. Visuaaliset elementit korostuvat, kun on kyse viittomakielisestä teatterista: Yksinkertainen lavastus on toimiva.

Viittomakieli tuo näytelmään oman ulottuvuutensa. Kaksikielisen esityksen seuraaminen sujuu tulkin ansiosta viittomakieltä taitamattomillekin. Toteutus on kuitenkin hivenen liian alleviivaava. Erityisesti näytelmän alussa tulee tunne että opettajan julmuudella herkutellaan.

Laura Veikkolainen

"Koskettava ja todentuntuinen tarina."

SYNNÖVE RABB

Opettaja kiusaa kuuroja oppilaita *Pakko puhua* -näytelmässä.